

Agendapunt :  
Voorstelnummer :  
Raadsvergadering : 30 januari 2014  
Naam opsteller : Martine Zweers  
Informatie op te vragen bij : M. Zweers  
Portefeuillehouders : Wethouder Mesu  
Registratienummer : RAAD130217  
Zaaknummer :

Onderwerp: Beleidskader decentralisatie jeugdzorg 2015 - Regio Alkmaar

**Aan de raad,**

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Beslispunt:</b> | <ol style="list-style-type: none"><li>1. in stemmen met het Beleidskader 2015 Decentralisatie Jeugdzorg – Regio Alkmaar en de daarin voorgestelde koers waarin in het jaar 2015:<ol style="list-style-type: none"><li>a) één centrumgemeente wordt aangewezen voor de inkoop van jeugdzorg;</li><li>b) wordt uitgegaan van gedeeltelijk risicodeling tussen de gemeenten in Regio Alkmaar waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor hun uitgaven tot 110% van het budget en dat de overschrijding regionaal wordt opgevangen;</li></ol></li><li>2. in stemmen met de innovatie agenda zoals voorgesteld in Hoofdstuk 5 van het beleidskader.</li></ol> |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### **1. Waar gaat dit voorstel over?**

Dit voorstel betreft het beleidskader Decentralisatie jeugdzorg 2015 dat door de gemeenten in Regio is ontwikkeld. In dit beleidskader geven de gemeenten aan op welke wijze in het jaar 2015 uitvoering wordt gegeven aan de decentralisatie jeugdzorg.

De raad wordt gevraagd om in te stemmen met het beleidskader 2015 waarin wordt voorgesteld om in 2015 één centrumgemeente in Regio Alkmaar aan te wijzen voor de inkoop van zorg. Ook wordt uw raad gevraagd in te stemmen met een gedeeltelijke risicodeling.

Het beleidskader gaat in op de aanstaande decentralisaties, er worden beleidskaders voor het jaar 2015 weergegeven en we gaan in op mate van samenwerking, cliënt en kwaliteit, sturing en financiën. Specifiek wordt in het beleidskader aangegeven op welke wijze de inkoop van zorg, risicoverdeling en budgetverdeling binnen de regio voor het jaar 2015 wordt voorgesteld.

Dit beleidskader betreft een regionaal kader voor het overgangsjaar 2015 waarin een zogenoemde 'zachte landing' van de jeugdzorg bij de gemeente wordt beoogd. Het beleidskader is bedoeld om te kunnen starten met het inrichten van het jeugdstelsel. Dit is nodig om op tijd gereed te zijn voor de wettelijke taken.

De basis voor het beleidskader is gelegd tijdens de ontwikkeling van het Regionaal Transitie Arrangement (RTA). Dit RTA is door uw gemeenteraad ter kennisname vastgesteld in december 2013.

In het jaar 2014 en verder wordt vanuit dit beleidskader toegewerkt naar een uitvoeringsplan voor 2015 en een meerjarig beleidsplan 2016 – 2018. In het beleidsplan worden niet wezenlijk andere keuzes gemaakt dan in het beleidskader, wel is er op dat moment meer uitwerking mogelijk en

worden de uitgewerkte stappen naar de transformatie van het jeugdstelsel weergegeven. De planning is dat dit meerjarig beleidsplan in 2014 aan de nieuwe gemeenteraad wordt aangeboden.

Naast het zorgen voor continuïteit van zorg ligt er een bezuinigingsopdracht vanuit het rijk en moet er toegewerkt worden naar financiële ruimte voor innovatie in de zorg en het voorbereiden van de nieuwe gemeentelijke taken.

Gemeente Bergen heeft een goedlopend Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt er toegewerkt naar een integrale toegang tot het sociale domein en loopt er een pilot met een sociaal wijkteam. Deze lokale ontwikkelingen geven in 2014 input over de te volgen koers voor de jaren vanaf de decentralisaties en zullen worden meegenomen in het beleidsplan voor de langere termijn. Door lokaal scherp te hebben wat wel en niet wenselijk is voor onze inwoners kunnen bestuurlijke keuzes worden gemaakt over regionale samenwerkingsvormen.

In dit advies zijn de belangrijkste punten uit het beleidskader aangegeven, het volledige beleidskader vindt u in bijlage 1.

### **Hoofdpijnen beleidskader**

Het fundament van dit beleidskader ligt in het Regionaal Transitieplan dat begin 2012 in de regio is besproken en vastgesteld. Bij het vormgeven van de decentralisatie hebben we steeds het volgende overkoepelende doel voor ogen:

Alle jeugd in onze gemeenten groeit gezond en veilig op tot zelfstandige burgers die naar vermogen actief deelnemen aan de samenleving.

De gemeenten in Regio Alkmaar hanteren daarbij deze visie op de decentralisatie jeugdzorg:

- o Het gezin staat centraal, ouders/opvoeders zijn primair verantwoordelijk voor het bieden van een veilig en gezond opvoedklimaat.
- o De gemeente ondersteunt wanneer nodig en ondersteuning is gericht op het (weer) verkrijgen en behouden van zelfredzaamheid.
- o Voor het veilig en gezond opgroeien van kinderen is de pedagogische omgeving essentieel.
- o Waar ondersteuning nodig is wordt dat dichtbij en samen met het gezin vormgegeven.

Voor de gemeente Bergen sluit dit goed aan bij de lokale visie 'Meedoen in Bergen - Drie Decentralisaties' die uw raad in oktober 2013 heeft vastgesteld. Ook hierin staan eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid, ontplooiing naar vermogen en deelnemen aan de samenleving als kernpunten benoemd.

### ***Samenwerking in de regio***

Bij de vormgeving van het nieuwe jeugdstelsel wordt uitgegaan van: 'Lokaal wat lokaal kan, regionaal waar regionaal beter is'. In onze gemeente wordt groot belang gehecht aan het kunnen leveren van maatwerk en om de zorg dichtbij te kunnen bieden aan onze inwoners. Preventieve ondersteuning en de wijze waarop onze gemeente toeleiding en toegang vormgeven zijn onderdelen die lokale invulling zullen krijgen. Dat de Bergense visie en uitgangspunten overeenkomen met die van de gemeenten in Regio Alkmaar is daarbij wel een voordeel voor de uitwerking in de praktijk.

Gemeenten zijn daarnaast wettelijk verplicht om deels op bovenlokaal niveau samen te werken. Het gaat hierbij vooral om het gedwongen kader (jeugdbescherming, jeugdreclassering, gesloten jeugdzorg, maar ook het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk Geweld). Samenwerking biedt ook kansen, met name op het gebied van inkoop van specialistische zorg. Specialistische zorg komt in aantal minder vaak voor, maar betreft meestal wel de duurste zorg. Om voor iedereen passende zorg beschikbaar en betaalbaar te houden is samenwerking nodig.

Voor 2015 wordt er qua samenwerking gekozen voor een pragmatische vorm. Dit houdt in dat er, waar het gaat om sturing/ opdrachtgeverschap, zoveel mogelijk met regionale afspraken gewerkt wordt.

### ***Juridische vorm voor samenwerking***

In 2015 moet de inkoop al volledig operationeel zijn om zorgcontinuïteit te kunnen bieden voor dat jaar. In de eerste helft van 2014 dient hiervoor de wijze van inkoop geregeld te zijn om dit op tijd in werking te laten treden. Deze wijze van inkoop hoeft nog niet de definitieve vorm te zijn die voor latere jaren wenselijk is.

Gezien de korte tijdspanne wordt voor 2015 de minimale optie met voldoende functionaliteit gekozen. Dit betekent dat de huidige systematieken (inkoop en bekostiging) van de provincie, zorgkantoor en zorgverzekeraar voor een groot deel worden overgenomen.

Voor deze inkoop is een juridische entiteit nodig die de rol van contractpartner op zich kan nemen. Voor dit overgangsjaar kan deze rol het eenvoudigste belegd worden bij een centrumgemeente. Deze keuze is alleen voor het jaar 2015.

### ***Risicospreiding***

De kleinere gemeenten krijgen kleinere budgetten voor jeugdzorg. Dat van Bergen wordt volgens de meicirculaire 2013 voorlopig geschat op € 3,7 miljoen. Statistisch gezien kan een kleinere gemeente minder kostbare trajecten verwachten. Die aantallen verschillen echter sterk per jaar. Als er onverwacht vijf jeugdigen extra een duur zorgtraject nodig hebben, betekent dit een forse aanslag op het budget van kleinere gemeenten als Bergen. Om de continuïteit van zorg in deze gemeente wel te garanderen, is een vorm van risicodeling gewenst. Een goede vorm van risicodeling voldoet aan twee eisen:

- Verminderen financiële risico's voor gemeenten.
- Ingebouwde financiële prikkels voor gemeenten om hun verantwoordelijkheid op het gebied van preventie en toegang waar te maken.

Voor de langere termijn zal er meer inzicht komen in het zorgverbruik, de verwachte veranderingen daarin (meer oplossen in het lichte kader, minder in de zwaardere zorg) en de budgetten. Hierdoor wordt het makkelijker om voor de lange termijn afspraken te maken over risicospreiding.

De uiterste vormen van risicodeling zijn het profijtbeginzel (geen risicodeling) en volledige risicodeling. Het nadeel van de eerste vorm is het hoge financiële risico voor met name kleinere gemeenten. Het nadeel van de tweede vorm is de beperkte prikkelwerking. Een derde mogelijkheid is een tussenvorm van gedeeltelijke risicodeling. Dit is vergelijkbaar met de regeling in de Wet Werk en Bijstand, behalve dat de risicoverevening op regionaal niveau plaatsvindt in plaats van via het Rijk. Bij gedeeltelijke risicodeling zijn gemeenten verantwoordelijk voor hun eigen uitgaven tot 110% van hun budget. Waarbij het bedrag boven de 110% wordt gedeeld met als verdeelsleutel het jeugdzorgbudget van de gemeenten.

Met gedeeltelijke risicodeling worden 'externe' risico's die samenhangen met hoge trajectprijzen en fluctuaties in zware zorgvormen regionaal opgevangen, waardoor de risico's voor individuele gemeenten beperkt worden en behapbaar blijven. Tegelijkertijd is er voor alle gemeenten een duidelijke financiële prikkel ingebouwd om de lokale situatie op orde te hebben. Ze zijn immers zelf volledig verantwoordelijk voor de eerste 10% budgetoverschrijding. De financiële prikkel zorgt ervoor dat gemeenten op elkaars lokale invulling kunnen vertrouwen zonder vergaande afspraken te maken omtrent toegang.

Op deze manier worden dus de risico's verkleind met optimaal behoud van gemeentelijk beleidsvrijheid omtrent toegang en toeleiding.

### Advies

Voor 2015 is het advies om uit te gaan van gedeeltelijke risicodeling om de risico's van gemeentes te spreiden. Het uitgangspunt hierbij is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor hun uitgaven tot 110% van het budget en dat de overschrijding regionaal opgevangen wordt.

### Advies

Voor 2015 is het advies om uit te gaan van gedeeltelijke risicodeling om de risico's van gemeentes te spreiden. Het uitgangspunt hierbij is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor hun uitgaven tot 110% van het budget en dat de overschrijding regionaal opgevangen wordt.

## **2. Wat besluit de raad/wat krijgt de raad als hij "ja" zegt?**

Door in te stemmen met het voorliggende beleidskader kan de gemeente zich, in samenwerking met de Regio Alkmaar, op tijd gereed maken voor de aanstaande decentralisatie jeugdzorg en de continuïteit van zorg in 2015 realiseren.

## **3. Waarom wordt dit onderwerp nu aan de raad voorgelegd?**

- ☐ collegebevoegdheid:
- ☒ raadsbevoegdheid:
- ☐ opiniërend:
- ☒ kaderstellend:
- ☒ maatschappelijk urgent: Om op tijd jeugdzorg in te kunnen kopen voor het jaar 2015 zal er vóór de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 een keuze zijn gemaakt voor een juridische vorm van samenwerking en risicospreiding met betrekking tot de inkoop. Zonder dit met de regio overeen te komen lopen we als gemeente het risico niet op tijd gereed te zijn voor de decentralisatie in 2015.
- ☐ budgetrecht:
- ☐ anders, nl.:

## **4. Wie heeft er allemaal met de beslissing van de raad van doen?**

### **Regionale samenwerking**

- ☐ vindt plaats met gemeenten/via gemeenschappelijke regeling:
- ☒ is onderwerp van onderzoek met gemeenten: Er wordt in het kader van de decentralisatie jeugdzorg samengewerkt in Regio Alkmaar en op onderdelen ook afgestemd met West-Friesland en de Kop van Noord-Holland. Dit beleidskader is een regionaal geschreven beleidskader.
- ☐ wordt nog niet onderzocht, biedt wel mogelijkheden omdat:
- ☐ komt hier niet voor in aanmerking omdat:

### **Burgerparticipatie: Ja**

Voor de onderdelen cliëntperspectief en kwaliteit is er een regionale bijeenkomst gehouden met cliënten en cliëntvertegenwoordigers. Dit is een eerste bijeenkomst geweest om input te krijgen voor het beleidskader 2015. In 2014 zal hier een vervolg op komen. Ook zal voor het beleidsplan 2016-2018 de WMO-adviesraad worden betrokken.

**Externe communicatie:** Dit beleidskader is onderdeel van de Drie Decentralisaties waarvoor een lokaal communicatieplan reeds is vastgesteld.

**Extern overleg gevoerd met:** gemeenten in Regio Alkmaar en West-Friesland, Provincie, Zorgaanbieders en Zorgverzekeraars (volledige lijst zie het beleidskader in bijlage d)

## **5. Waaruit bestaan de andere mogelijkheden om het doel te bereiken?**

Het continueren van zorg in 2015 is wettelijk vastgelegd en daarmee bindend. Voor 2015 wordt voorgesteld om de belangrijkste zaken rond jeugdzorg in stand te houden. Het uitgangspunt is een zogenaamde 'zachte landing', dat wil zeggen dat de regio heeft gekozen voor een geleidelijke overgang van het stelsel en wordt er slechts een beperkte marktwerking toegepast. Met de bestaande aanbieders zullen de gemeenten gezamenlijk afspraken maken om in de eerste plaats te komen tot de continuïteit van zorg.

Vanwege de hoge kosten van de jeugdzorg die in 2015 naar de gemeente wordt gedecentraliseerd, is het niet haalbaar om zelfstandig de decentralisatie vorm te geven. Om als gesprekspartner slagkracht te hebben naar zorgverzekeraars en zorgaanbieders toe zullen we met de regio moeten optrekken. Ook om de financiële risico's te kunnen dragen is het van belang om in 2015 met de regiogemeenten samen te werken.

Innovatie en grote wijzigingen in het stelsel zullen wel een plaats krijgen in de plannen voor 2016 en verder.

## **6. Wanneer wordt de beslissing van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?**

### ***Innovatie agenda en ontwikkelen meerjarig beleidsplan***

In 2014 gaan we het beleidskader uitwerken in een meerjarig beleidsplan 2016 – 2018. In het beleidsplan worden niet wezenlijk andere keuzes gemaakt dan in het beleidskader, wel is er op dat moment meer uitwerking mogelijk en worden de uitgewerkte stappen naar de transformatie van het jeugdstelsel weergegeven. De planning is dat dit meerjarig beleidsplan in de loop van 2014 aan de nieuwe gemeenteraad kan worden aangeboden.

In het Regionaal Transitiearrangement (vastgesteld op 12 december 2013) hebben de samenwerkende regio's en elf focusinstellingen opgenomen om hun zakelijk partnerschap vorm te geven in een innovatieagenda. In deze agenda worden de uitgangspunten voor het zakelijk partnerschap tussen gemeente en instellingen geconcretiseerd en worden waar mogelijk afspraken belegd over de taakstelling en innovatie, waarbij innovatie met name na 2015 concreet vorm zal krijgen.

Uitgangspunten van de innovatieagenda zijn:

- Meetbare resultaten d.m.v. indicatoren
- Inhoud geven aan zorg en ondersteuning
  - expliciet maken wat vastgehouden wordt
  - expliciet maken wat afgebouwd wordt
- Nieuwe zorgvormen met accent op de voorkant
- Werkproces toegang
- Randvoorwaarden opdrachtgever en –nemerschap
- Input verantwoordingsstructuur
- Financieel hard maken van de verschuivingen.

## **7. Welke middelen zijn met dit voorstel gemoeid?**

Met dit voorstel zijn geen middelen gemoeid, het betreft een beleidskader van waaruit de implementatie voor het jaar 2015 wordt vormgegeven.

Zijn er externe subsidiebronnen en welke zijn dit? nvt

### **Risico's**

- ☐ open-einde regelingen:
- ☐ garantieverplichtingen:

- ☐ risico's gemeentelijke eigendommen:
- ☐ overige risico's:
- ☐ opgenomen in Naris:

**8. *Waarom moet de raad dit besluit met deze mogelijke oplossing nemen?***

Het continueren van zorg in 2015 is wettelijk vastgelegd en om op tijd gereed te zijn dienen wij jeugdzorg in te kopen. Om dat te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat er vóór de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 een keuze is gemaakt voor een juridische vorm van samenwerking en risicospreiding met betrekking tot de inkoop. Zonder dit met de regio overeen te komen lopen we als gemeente het risico niet op tijd gereed te zijn voor de decentralisatie in 2015.

**Bijlagen:**

1. Beleidskader 'Kansrijk Opgroeien' Regionaal kader 2015 decentralisatie jeugdzorg regio Alkmaar.
2. Memo risico's uitvoeringsagenda - AEF

Bergen, 17 december 2013

College van Bergen

drs. W.J.M. Bierman,  
secretaris

drs. H. Hafkamp,  
burgemeester